





IIGOEDKEURING PROCES-VERBAAL VORIGE VERGADERING.  
CCP/CD/PV 1 (Projet) en CCP/CD/Doc. 4 (2 x),  
9, 11 en 14.

De Belgische, Franse, Duitse en Italiaanse delegaties hadden reeds eerder schriftelijk verzocht om een aantal wijzigingen in het ontwerp-proces-verbaal aan te brengen. De Franse delegatie had dit o.m. verzocht ten aanzien van de passage, waarin wordt vermeld hetgeen de Heer Parodi in de vorige vergadering heeft opgemerkt over de Franse opvatting t.a.v. de werkzaamheden van de Economische Commissie en had in dit amendement o.m. de volgende woorden opgenomen: "Son représentant au Comité Economique participera d'autre part comme observateur aux travaux dont il a été question plus haut, et apportera à ceux-ci, sans préjudicier sa position, l'aide technique nécessaire." Prof. Hallstein vroeg thans of deze opmerking niet te restrictief was en of op deze wijze de Franse positie wel juist werd weergegeven. De Heer Parodi wenste echter de betreffende passage te handhaven, onder mededeling dat daaruit en uit de daarop volgende zinsnede duidelijk blijkt dat de Franse waarnemer wel degelijk aan de werkzaamheden van de Economische Commissie deelneemt.

De Duitse delegatie verzocht voorts alsnog een tweetal passages in het proces-verbaal in te voegen aan het begin van de hoofdstukken over de bespreking van het interim rapport van de Institutionele Commissie en van de Economische Commissie, waarin zal worden weergegeven welke algemene opmerkingen Prof. Hallstein in de vorige vergadering over beide onderwerpen heeft gemaakt.

Het proces-verbaal werd vervolgens met bovenstaande amendementen goedgekeurd.

IIIBESPREKING VAN DE RAPPORTEN VAN DE DRIE COMITE'Sa) Rapport Economische Commissie (CCP/CE/Doc.26).

Dit rapport bevatte slechts een overzicht van de verrichte werkzaamheden en een voorstel inzake de redactie van het eindrapport. Het Comité de Direction heeft van een en ander nota genomen en het voorstel inzake het eindrapport goedgekeurd.

b) Rapport van de Commissie voor de Kiesrechtsbeginselen.  
(CCP/CElec./Doc.6).

Ten aanzien van artikel E, dat handelt over de uitoefening van het stemrecht door onderdanen van een der deelnemende staten die verblijf houden op het grondgebied van een andere deelnemende staat, was door de Franse delegatie een reserve gemaakt. Deze reserve werd ter vergadering opgeheven. Artikel K bevatte een viertal formules



ter omschrijving van het kiesstelsel. Hiervan was de eerste formule afkomstig van de Nederlandse delegatie; zij houdt de verplichting voor elke staat in om in de nationale wetgeving een kiesstelsel neer te leggen dat een evenredige vertegenwoordiging van de verschillende politieke stromingen van enig belang verzekert. De overige formules, respectievelijk afkomstig van de Franse, Duitse en Italiaanse delegaties, houden slechts een aanbeveling in. Weliswaar wekte de Duitse formule de indruk dat ook daarin sprake was van een verplichting voor de deelnemende staten, doch Prof. Hallstein verduidelijkte ter vergadering dat ook de Duitse delegatie niet meer wenst dan een aanbeveling. Dientengevolge bestond het enige verschil tussen de Franse en de Duitse formule hierin, dat in eerstgenoemde een evenredige vertegenwoordiging wordt aanbevolen, terwijl de Duitse formule spreekt van een adequate vertegenwoordiging. De Heer Parodi vroeg zich af of het niet mogelijk zou zijn om zich op een van beide formules te verenigen. Prof. Hallstein merkte evenwel op, dat de strijd over de evenredige vertegenwoordiging dermate fel in de Bonds-Republiek is gevoerd, dat hij geen formule zou kunnen aanvaarden, waarin van evenredige vertegenwoordiging sprake is. De ruimere Duitse formule impliceert deze evenredige vertegenwoordiging en om deze reden heeft de Heer Parodi zich bereid verklaard zich bij de Duitse formule aan te sluiten. De Duitse en Franse gedelegeerden hebben eveneens getracht de Italiaanse delegatie voor deze formule te winnen, o.m. met het argument dat lijstenverbinding daardoor niet wordt uitgesloten. De Heer Benvenuti heeft echter duidelijk gemaakt, dat de Italiaanse Regering in het geheel niet gebonden wenst te worden, dat zij zelfs alleen maar bereid is de eigen formule te aanvaarden onder het uitdrukkelijke voorbehoud en dat zij niet van plan is haar in de vorm van een aanbeveling aan het Parlement voor te leggen. Ieder land moest geheel vrij zijn in de keuze van zijn kiesstelsel. Het resultaat van deze bespreking is derhalve dat de Ministers een keuze zullen moeten doen uit drie formules, terwijl op enigerlei medewerking van Italiaanse zijde om te komen tot min of meer uniforme beginselen, niet gerekend kan worden.

In de artikelen C, E en H wordt de mogelijkheid opengelaten dat behalve aan onderdanen ook aan personen die daarmee door de nationale wetgeving worden gelijkgesteld, het actief en passief kiesrecht wordt gegeven. Het Comité besloot dit vraagstuk aan te houden totdat de Institutionele Commissie, welke zich hiermede eveneens bezig houdt, daarvoor een regeling heeft ontworpen. De artikelen J (verkiezbaarheid van de leden van het Hof), M (vervulling van opengevallen plaatsen) benevens de slotopmerking van het rapport (verkiezing van een gedeelte van de leden van de Chambre des Peuples uit de leden van de nationale parlementen) werden om dezelfde reden aangehouden.

De teksten waarmee het Comité de Direction zich heeft kunnen verenigen zullen deel uitmaken van het eind-



rapport. Dit zal eveneens geschieden met de alternatieve formules, tenzij enige delegatie vóór de opstelling van het eindrapport nog van opinie mocht veranderen.

c) Rapport Institutionele Commissie (CCP/CI/Doc.38).

Dit rapport is ter vergadering geheel doorgenomen. In die gevallen, waarin geen opmerkingen zijn gemaakt, blijven de standpunten ongewijzigd; op een aantal punten is het echter mogelijk gebleken zich te verenigen op een compromisformule, terwijl in vele gevallen aan de Institutionele Commissie is opgedragen een vraagstuk nog eens te bestuderen. In het hierna volgende verslag zal de volgorde van het rapport worden gevolgd.

1) Conseil de Ministres.

De Belgische delegatie sloot zich aan bij het standpunt van de Duitse, Italiaanse en Nederlandse delegaties, inhoudende dat de Executieve op het supranationale terrein een zo groot mogelijke autonomie dient te hebben en dat derhalve de gevallen, waarin de Raad van Ministers directieven kan geven, beperkt dienen te worden. De Belgische reserve is hiermede opgeheven.

2) Chambre Haute.

Hoofdstuk I. (conceptions franco-allemande et italienne).

Prof. Hallstein sloot zich aan bij de Franse opmerking dat de vraag hoeveel leden per land in de Chambre des Etats zitting zullen hebben, nog geheel openblijft. Voorts merkte hij op, dat naar zijn mening de in dit hoofdstuk weergegeven standpunten omtrent het probleem van het verplicht mandaat dicht bij elkaar staan en dat het z.i. voor de Institutionele Commissie mogelijk zou moeten zijn hiervoor een oplossing te vinden. Voor de Duitse delegatie zijn twee punten essentieel: om te beginnen dient vast te staan dat de gedelegeerden per land één stem uitbrengen en voorts dat deze gedelegeerden hun land van herkomst binden, d.w.z. dat, ook wanneer een Regering geen instructies zou geven aan de gedelegeerden van haar land, de door de Chambre des Etats genomen beslissingen toch rechtskracht voor dit land zouden hebben. Van Nederlandse en Italiaanse zijde is er nogmaals op gewezen, dat deze delegaties aan een nadere bestudering van het vraagstuk van de Chambre des Etats medewerken zonder op enigerlei wijze hun eigen standpunt betreffende de gekozen Senaat prijs te geven.

Hoofdstuk III (Verbinding met nationale parlementen).

De Heer Parodi vroeg zich af of in het Verdrag zou moeten worden vastgelegd welk gedeelte van de leden van de Chambre des Peuples lid zou moeten zijn van de nationale parlementen. Het desbetreffende Duitse voorstel



voorziet hierin niet. Prof. Hallstein was van mening dat in ieder geval het minimum aantal zou moeten vaststaan; in de praktijk zou dit aantal groter kunnen zijn, aangezien immers de nationale parlementsleden ook op de directe lijsten verkozen kunnen worden tot lid van de Chambre des Peuples. De Belgische en Luxemburgse gedelegeerden drongen op de vaststelling van een minimum aantal per land aan.

### 3) Chambre des Peuples.

#### Hoofdstuk I (Investiture et censure).

Nederland verklaarde zich bereid de eis van een "gestion" te laten vallen indien afgezien zou worden van een préalabele investituur. In alle gevallen zou dan met  $\frac{3}{5}$  meerderheid een motion de censure kunnen worden aangenomen, met dien verstande dat het Parlement van deze mogelijkheid geen gebruik zou maken gedurende een nader vast te stellen beginperiode. De Belgische en Luxemburgse vertegenwoordigers sloten zich hierbij aan. Ook de Italiaanse vertegenwoordiger kon, voorzover het de motion de censure betrof, hiermede instemmen, doch, zoals bekend, wordt de kwestie van de investituur door de Italiaanse delegatie in verband gebracht met hun standpunt t.a.v. de benoeming van de Executieve. De Heer Parodi handhaafde het Franse standpunt dat een motion de censure zich uitsluitend dient te richten tegen een bepaalde handeling van de Executieve en dus niet tegen de wijze waarop de Executieve haar studietaak verricht.

Prof. Hallstein zette uiteen dat in kringen van het Duitse parlement het Duitse positie kiezen voor het Franse voorstel inzake de Chambre des Etats zeer kritisch is ontvangen. Het was hem daarom thans niet mogelijk afstand te doen van de eis van een préalabele investituur. Hoogstens zou hij in overweging kunnen nemen de investituur te laten vallen in ruil voor een motion de censure, die met gewone meerderheid zou worden aanvaard, in plaats van met de meerderheid van  $\frac{3}{5}$ , waarover thans overeenstemming bestaat. Hij achtte het gewenst hierover het oordeel te vragen van de leden van de Groupe de Travail. De indruk diende te worden vermeden, dat de Regeringen zouden streven naar een aanzienlijke uitbreiding van de invloed der staten en niet bereid zouden zijn daarvoor althans compensatie te vinden in de vorm van een grote invloed van de Chambre des Peuples. De vergadering besloot de bespreking met de Groupe de Travail af te wachten en, indien mogelijk, daarna op dit punt terug te komen. Mocht er geen gelegenheid voor kunnen worden gevonden, dan zou de Institutionele Commissie het vraagstuk opnieuw moeten bezien, waarna het Comité de Direction er in zijn laatste zitting op terug zou kunnen komen. In de bijeenkomst met de Groupe de Travail is de kwestie van de investituur niet als afzonderlijk punt aan de orde geweest, zodat het Comité de Direction zich er niet meer mee bezig heeft gehouden.



### Hoofdstuk III (Incompatibilités)

Alle delegaties aanvaardden het Italiaanse compromisvoorstel, inhoudende dat de plaatsvervangende van een lid van de Chambre des Peuples, die benoemd wordt tot lid van de Executieve, verplicht is, maar dat de wijze waarop deze plaatsvervangende dient te geschieden geregeld zal worden door de nationale wetgevingen.

### Hoofdstuk III (Sessions)

Van Nederlandse zijde is er op gewezen dat beperkingen ten aanzien van de zittingsduur geen zin hebben, aangezien men in de praktijk toch zo lang zal vergaderen als nodig is. Aangezien over deze kwestie vragen zijn gesteld aan de Groupe de Travail, werd besloten de bespreking met de Groupe de Travail af te wachten en er daarna zo mogelijk op terug te komen. Dit is echter niet geschied. Prof. Hallstein drong er op aan dat de Institutionele Commissie nog eens zou trachten overeenstemming te bereiken over de vraag, welke instanties de Chambre des Peuples in buitengewone zitting bijeen kunnen roepen.

### Hoofdstuk III (Deelneming Executieve en Raad van Ministers aan werkzaamheden Chambre des Peuples)

De Italiaanse gedelegeerde zette nogmaals uiteen waarom z.i. thans nog geen beslissing kon worden genomen over dit vraagstuk. Eerst zal men hiervoor in KSG-verband een oplossing moeten vinden. Indien echter de overige delegaties de deelneming aan het Commissie-werk van de Kamer afhankelijk zouden willen stellen van een desbetreffende uitnodiging van de betrokken Kamer-Commissies, was hij bereid zich daarmee accoord te verklaren. De meeste overige delegaties, waaronder de Nederlandse, achtten dit evenwel te beperkt: de voorzitter wees er in dit verband op dat er wrijving zou kunnen ontstaan wanneer er op een gegeven moment geen uitnodiging van de Commissie mocht uitgaan. Tenslotte werd men het er over eens dat het beginsel van deelneming aan het Commissie-werk gesteld zal worden en dat de modaliteiten nog nader dienen te worden vastgesteld.

#### 4) Executieve.

##### 1) Benoeming en samenstelling Executieve.

Ten aanzien van het vraagstuk van de wijze van benoeming handhaafden de delegaties hun standpunten. Prof. Hallstein wees er op dat het Duitse compromisvoorstel, op grond waarvan de overige leden van de Executieve zouden worden benoemd op voorstel van de President, de kwestie van de stemmenmeerderheid, waarmee de Raad van Ministers zich over de benoeming van de President en de leden dient uit te spreken, geheel open laat. Hiervoor zijn talrijke nuances denkbaar. Zo zou men in bepaalde gevallen een regeling kunnen voorzien als die, voorkomende in artikel



10 van het KSG-Verdrag en die inhoudt dat na de eerste periode de Regeringen bij gebrek aan unanimiteit acht leden van de Hoge Autoriteit benoemen met een meerderheid van 5/6. De Institutionele Commissie zou dit nader moeten onderzoeken. De Heer Parodi wees een van andere zijde gemaakte vergelijking met een nationale Kabinetsformateur van de hand. Zijn hoofdbezwaar tegen het Duitse compromisvoorstel richtte zich tegen de bijzondere positie die daarin wordt ingeruimd voor de President. Door de President deze positie te geven, wordt z.i. het collegiaal karakter van de Executieve geweld aangedaan. Besloten werd het probleem terug te verwijzen naar de Institutionele Commissie.

Bij de bespreking van het vraagstuk van de vertegenwoordiging van de Hoge Autoriteit en het Commissariaat in de Executieve van de Politieke Gemeenschap, stelde de Heer Benvenuti de vraag aan de orde of de Hoge Autoriteit en het Commissariaat door de beslissingen van de Executieve rechtstreeks worden gebonden. Hij wees in dit verband op de bepaling dat de Executieve beslist met gewone meerderheid van stemmen. Indien men de vertegenwoordigers van de Hoge Autoriteit en het Commissariaat, die optreden als mandatarissen van deze instellingen, aan de besluitvorming van de Executieve zou laten medewerken, volgde hier z.i. uit dat de besluiten van de Executieve de door deze mandatarissen vertegenwoordigde instellingen zouden binden, ook wanneer zij hun stem tegen een bepaald besluit zouden hebben uitgebracht. De vergadering was van mening, dat dit vraagstuk thans niet aan de orde was.

Door de Nederlandse gedelegeerde werd een verklaring afgelegd over de principiële vraag of de Hoge Autoriteit en het Commissariaat in de Executieve dienen te worden vertegenwoordigd. Hierbij werd er op gewezen, dat lang niet alle door de Executieve te behandelen kwesties voor deze instellingen van belang zouden zijn. Voor deze gevallen is hun aanwezigheid bij de besprekingen niet nodig, terwijl voor de vraagstukken die hen wel zouden raken volstaan zou kunnen worden met gemeenschappelijke besprekingen zonder dat de vertegenwoordigers als zodanig deel zouden uitmaken van de Executieve. Tegen dit laatste geldt o.m. het bezwaar dat deze vertegenwoordigers wél zouden medewerken aan de beslissingen van de Executieve, maar niet getroffen zouden worden door een motion de censure die het Parlement naar aanleiding van deze beslissingen zou kunnen aanvaarden. Prof. Hallstein was het met deze uiteenzetting niet eens. Hij vergeleek de Executieve met een regering en de vertegenwoordigers van de Hoge Autoriteit en het Commissariaat met de ministers van economische zaken en van oorlog van deze regeringen. In een nationaal Kabinet werken deze ministers ook mede aan de besluitvorming over aangelegenheden waarbij zij niet rechtstreeks zijn betrokken. De vertegenwoordigers van de Hoge Autoriteit en het Commissariaat dienden z.i. op overeenkomstige wijze over alle aangelegenheden de Politieke Gemeenschap betreffende, te kunnen meespreken.



Zij zouden hiertoe des te meer gerechtigd zijn vanwege hun bijzondere ervaring in Europese aangelegenheden. De Nederlandse gedelegeerde repliceerde hierop met de vraag, of dit met zich mede zou brengen dat de Hoge Autoriteit en het Commissariaat zich als zodanig zouden moeten uitspreken over de problemen welke hen niet rechtstreeks raken, zulks in verband met het feit, dat de vertegenwoordigers als mandatarissen van deze instellingen optreden. Prof. Hallstein was van mening dat voorafgaande standpuntbepaling zeker niet steeds noodzakelijk zou zijn. In de meeste gevallen zouden de vertegenwoordigers wel weten hoe hun instellingen er ongeveer over denken en mocht dit in een enkel geval niet zo zijn, dan zouden zij zich hun standpunt tijdelijk kunnen reserveren.

Het probleem is hierna terugverwezen naar de Institutionele Commissie.

#### 2) Duur van het mandaat.

Na enige discussie werden de standpunten ongewijzigd gehandhaafd, met dien verstande dat de Italiaanse delegatie zich aansloot bij de formulering van de standpunten van de Duitse, Belgische, Luxemburgse en Nederlandse delegaties.

#### 4) Taakomschrijving.

De Heer Benvenuti drong er op aan dat de Institutionele Commissie dit vraagstuk vóór 8 Maart nader zal uitwerken. Hierbij zullen o.m. de andere dan economische taken moeten worden vastgesteld. Het Comité ging hiermede accoord.

#### 5) Het Hof.

De Nederlandse gedelegeerde onderstreepte nog eens dat het Nederlandse voorstel niet wil zeggen dat er verschillende Hoven moeten zijn; het gaat er slechts om dat voor de institutionele problemen een afzonderlijke procedure wordt geschapen die door speciale experts wordt uitgevoerd. Prof. Hallstein drong aan op gematigdheid bij het ontwerpen van een dergelijke procedure; de ervaringen in Duitsland waren op dit punt weinig gelukkig.

De voorzitter stelde voor dat de Institutionele Commissie vragen, welke bij haar zouden opkomen, op schrift zou kunnen zetten, vergezeld van een toelichting. Deze vragen zouden dan door de voorzitter van het Comité de Direction naar het KSG-Hof te Luxemburg worden gezonden, waarop het Hof dan schriftelijk zou kunnen antwoorden. Mondeling contact leek minder aangewezen, omdat zulks aanleiding zou kunnen geven tot misverstand. De vergadering ging met dit voorstel accoord.

#### 6) Overdracht bevoegdheden Raden van Ministers KSG en EDG.

De Heer Benvenuti verbaasde zich erover dat thans de mogelijkheden van overdracht van bevoegdheden van de Raden van Ministers aan het Parlement van de EPG worden overwogen, die met zich mede zouden brengen dat de bestaande

- verdragen -



verdragen ingrijpend zouden moeten worden gewijzigd. De Commission Constitutionnelle, waarvan hij deel uitmaakte, had zich juist op het standpunt gesteld, dat de bestaande verdragen zo min mogelijk moeten worden gewijzigd, hetgeen haar er van heeft weerhouden om een aantal maatregelen voor te stellen die zij op zichzelf juist achtte. Bovendien vroeg hij zich af of de overdracht van bevoegdheden de bestaande Gemeenschappen niet in hun werkzaamheden zou belemmeren. De Raad van Ministers van deze Gemeenschappen dient zo georganiseerd te zijn dat zij ten alle tijde bij de werkzaamheden kan worden ingeschakeld. Zou men echter een gedeelte van de door haar uitgeoefende bevoegdheden aan het Parlement overdragen, dan zou het de vraag zijn of de besluitvorming hierdoor niet zou worden vertraagd. Volgens Prof. Hallstein maakte de overdracht van bevoegdheden van doctrinair standpunt uit gezien geen verschil: de Chambre des Etats bestaat eveneens uit regeringsvertegenwoordigers die zullen stemmen met de meerderheden die in de bestaande verdragen zijn voorgescreven. Overdracht aan het Parlement zou toch moeten plaatsvinden en door de instelling van een Chambre des Etats werd deze overdracht slechts vergemakkelijkt.

#### 7) Liaison met de Raad van Europa.

Van Italiaanse zijde werden een aantal kritische opmerkingen gemaakt over de inhoud van de Franse nota. Prof. Hallstein wenste zich echter thans niet over dit onderwerp uit te laten en drong er op aan dat de Institutionele Commissie het nader zou bestuderen. De Italiaanse vertegenwoordiger in deze Commissie zou dan zijn opmerkingen naar voren kunnen brengen. De Heer Parodi suggereerde dat dit gedeelte van het rapport zou worden overgelegd aan de vertegenwoordigers van de Raadgevende Vergadering tijdens de bijeenkomst die met hen zou plaatsvinden, doch de vergadering ging hierop niet in.

### IV

#### VASTSTELLING VOLGENDE WERKPROGRAMMA.

De voorzitter wees er op dat de volgende zitting van het Comité de Direction onder Duits voorzitterschap zal plaatsvinden, aangezien op die datum zojuist het voorzitterschap van alle Commissies op de Duitsers is overgegaan. Prof. Hallstein deelde mede dat hij zich node had laten overtuigen door de argumenten die van Nederlandse zijde voor de wisseling van het voorzitterschap waren aangevoerd. Nu aan hem het voorzitterschap zou toevallen, bestond de moeilijkheid dat hij uitsluitend 8 Maart beschikbaar zou zijn, zodat het Comité slechts korte tijd zal hebben voor de vaststelling van het eindrapport. Besloten werd derhalve des morgens om 9 uur te beginnen.

De voorzitter herinnerde aan de tijdens de vorige zitting genomen beslissing om thans opnieuw de vraag te bezien



instelling van een Commissie voor de bestudering van de Budgetaire vraagstukken nodig is. Hij drong nogmaals daarop aan; aan de Commissie diende een welomschreven beperkte taak te worden opgedragen en vermeden diende te worden dat zij zich op het terrein van de Institutionele Commissie zou begeven. Het leek niet gewenst om de Commissie ondergeschikt te maken aan de Institutionele Commissie, aangezien deze reeds te veel werk heeft. De Heer Parodi verklaarde zich in beginsel voor de instelling van een dergelijke commissie, doch achtte het nodig hiervan een sub-commissie van de Institutionele Commissie te maken. Zou men dit niet doen, dan bestond het gevaar dat de experts zouden werken buiten het institutionele kader dat door de Institutionele Commissie is ontworpen. De Heer Parodi stelde derhalve voor aan de Institutionele Commissie opdracht te geven een sub-commissie voor budgetaire vraagstukken in te stellen, waarin van iedere delegatie een financieel- en een institutioneel expert zitting zouden hebben. Aldus werd besloten.

#### V

#### BESPREKING MET GROUPE DE TRAVAIL (AA/CC/GT(5) 60 en 61)

De Dinsdag was geheel gereserveerd voor de bespreking met de leden van de Groupe de Travail, doch ter vergadering bleek dat de Parlementariërs slechts gerekend hadden op een ochtendzitting. Dit had tot gevolg dat de antwoorden die de Groupe de Travail schriftelijk had gegeven op de vragen die de Commissie had gesteld, niet ieder afzonderlijk in behandeling konden worden genomen. Zij werden ter vergadering voorgelezen door de Secretaris-Generaal van de Assemblée ad hoc. De Groupe de Travail was vertegenwoordigd door 7 leden, waaronder de Heren von Brentano en van der Goes van Naters.

Behalve de schriftelijke antwoorden op de door de Commissie gestelde vragen, werd ter vergadering een memorandum van de Groupe de Travail rondgedeeld, waarin uiteengezet wordt welke elementen van het ontwerp-Statuut van de Assemblée ad hoc naar de mening van de Groupe de Travail in ieder geval dienen te worden gehandhaafd. Deze elementen betreffen de Chambre Haute, de Executieve en diens verhouding tot de Raad van Ministers, benevens de economische bevoegdheden van de Gemeenschap.

Na de verwelkoming door de voorzitter heeft de Heer von Brentano de inhoud van dit memorandum weergegeven en aan het slot de bezorgdheid van de Groupe de Travail tot uitdrukking gebracht dat een Verdrag dat op de door hem genoemde essentiële punten zou afwijken van het Statuut van de Assemblée ad hoc op aanzienlijke moeilijkheden zou stuiten bij de behandeling in de nationale parlementen, waardoor de zaak van de Europese integratie een terugslag zou ondervinden. Prof. Hallstein stelde voor eerst een bespreking te wijden aan de inhoud van dit memorandum, doch op aanraden van de voorzitter werd besloten de in het memorandum besproken vraagstukken te behandelen bij de discussie over de antwoorden op de door de Commissie gestelde



vragen. Na de lezing van de antwoorden op institutioneel terrein, werd er door de Heer van der Goes van Naters op gewezen dat er een zeer nauwe samenhang bestaat tussen de institutionele vraagstukken en de economische problemen. Men kan geen eigen bevoegdheden op economisch gebied aan de Gemeenschap geven, wanneer men aan de Executieve eigen zeggenschap onthoudt. De ontwikkeling in de richting van een vrije markt en het succes van de Politieke Gemeenschap worden door twee gevaren bedreigd, te weten, de mogelijkheid tot het geven van directieven door de Conseil aan de Executieve en het opnemen in het Parlement van regeringsvertegenwoordigers.

De vergadering heeft uit deze uiteenzetting de conclusie getrokken dat het beter was eerst ook kennis te nemen van de antwoorden van de Groupe de Travail op de vragen van economische aard. Toen na voorlezing daarvan dus alle antwoorden ter discussie stonden, heeft eerst de Belgische vertegenwoordiger en vervolgens, in een lang betoog, Prof. Hallstein het probleem van de Chambre des Etats op de voorgrond gesteld. Prof. Hallstein wenste nog geen definitieve positie te kiezen, doch achtte het noodzakelijk enige argumenten van de Groupe de Travail te ontzenuwen, aangezien naar zijn mening deze argumenten van doctrinaire aard een te grote rol hebben gespeeld bij de bepaling van het standpunt der Parlementsleden. Wanneer men het hierover eens zou kunnen worden, zou de weg vrij zijn voor een objectieve standpuntbepaling.

a) Het argument dat de Chambre des Etats niet in overeenstemming zou zijn met het bicamerale beginsel dat in art. 38 van het EDG-Verdrag wordt voorgeschreven, is niet juist. Bij de redactie van art. 38 is steeds van Duitse zijde verklaard, dat een systeem zoals dit in Duitsland bestaat (Bundesrat) niet door de formule van art. 38 wordt uitgesloten. Zulks is ook van Duitse zijde aan de Assemblée ad hoc medegedeeld.

b) De scheiding der machten, eveneens voorzien in art. 38, is slechts volledig mogelijk in een eenheidsstaat. In een federale of confederale structuur heeft men steeds de medewerking van de deelstaten nodig. De Verenigde Staten vormen wat dit betreft een uitzondering, doch de Duitse geschiedenis is rijk aan voorbeelden van gevallen waarin de medewerking van de deelstaten de absolute scheiding der machten doorbreekt. Het ontwerp-Statuut van de Assemblée ad hoc bevat trouwens zelf ook twee gevallen (artt. 78 en 84), waarin bij wetgeving de inschakeling van de Raad van Ministers wordt voorgeschreven. ~~Waar~~ Weliswaar treedt de Raad van Ministers in deze gevallen op vóórdat het wetsontwerp naar het Parlement gaat, doch het resultaat is hetzelfde.

c) De Duitse delegatie acht een vertegenwoordiging van de nationale Parlementen in het Europese parlement noodzakelijk, maar is er niet van overtuigd dat deze vertegenwoordiging via de Chambre Haute dient plaats te vinden. Dit spreekt in ieder geval niet vanzelf; de vraag hoe de vertegenwoordiging het beste kan geschieden blijft geheel open en wordt thans door de Commissie bestudeerd.



d) De band met de Raad van Europa is eveneens geregeld indien men het probleem van de vertegenwoordiging van de nationale parlementen heeft opgelost.

De Heer Parodi wees er op dat het hoofdprobleem wordt gevormd door de vraag op welke wijze men een evenwicht kan scheppen tussen de Gemeenschap en de nationale staten. De Assemblée ad hoc probeert een ontwikkeling te forceren waarmede in landen als Duitsland en Amerika eeuwen waren gemoeid.

Na een pleidooi voor de gekozen Senaat van de Heer Benvenuti, die hierbij sprak als oud-lid van de Commission Constitutionnelle, werden de verschillende opmerkingen beantwoord door de Heren de Wigny en von Merkatz. Eerstgenoemde betoogde dat het er de Assemblée ad hoc niet om te doen is geweest om een theoretisch-ideaal systeem te ontwerpen, het ging slechts om de keuze van de middelen voor de verwezenlijking van een politiek doel, te weten de instelling van een waarlijk supranationale Politieke Gemeenschap. Zou men van de elementen die door de Groupe de Travail als wezenlijk worden beschouwd afwijken, dan zou dit politieke doel niet worden bereikt. Bovendien diende niet uit het oog te worden verloren, dat voor sommige parlementen artikel 38 de pleister op de wonde van de EDG betekent; niet-uitvoering van dit artikel zou onaangename repercussies kunnen hebben. Persoonlijk was de Heer de Wigny van mening dat de regeringen wel ingeschakeld zouden kunnen worden bij de benoeming van de leden van de Chambre Haute, maar in ieder geval zouden deze leden geen regeringsvertegenwoordigers mogen zijn.

De Heer von Merkatz is vervolgens ingegaan op het betoog van Prof. Hallstein. Hij beschreef de geschiedenis van de huidige Duitse constitutie en wees er daarbij op, dat de Bundesrat slechts op wetgevend gebied kan ingrijpen met toestemming van een conciliatiecommissie, die voor de helft uit regeringsvertegenwoordigers en voor de andere helft uit parlementsleden bestaat. De leden van deze conciliatiecommissie werken zonder instructies (Prof. Hallstein merkte nadien op dat de leden van de Bundesrat als zodanig wel instructies krijgen en dat de door de Heer von Merkatz zo uiterst nuttig geachte conciliatie-procedure ook voorzien wordt in het Frans-Duitse voorstel). De Heer von Merkatz betoogde voorts dat de Chambre des Etats eigenlijk op één lijn is te stellen met de Raad van Ministers, terwijl de Duitse Bundesrat geen executieve bevoegdheden heeft. In het systeem van de Assemblée ad hoc zijn de regeringen, de nationale parlementen en de staatsburgers alle drie vertegenwoordigd. Zou men het Frans-Duitse systeem aanvaarden, dan zou het evenwicht verloren gaan en de regeringsinvloed te sterk worden.

Aangezien het inmiddels laat geworden was, werd de vraag besproken of, en zo ja wanneer de bespreking zou kunnen worden hervat. Afgesproken werd dat nieuwe vragen van technische aard zouden kunnen worden voorgelegd aan het Secretariaat van de Groupe de Travail, terwijl men tot de conclusie kwam dat voor een bespreking van nieuw opkomende vragen van politieke aard vóór de vaststelling van het eindrapport geen gelegenheid meer zal bestaan. De Heer Margue, die namens de Groupe de Travail sprak (de Heer von Brentano was eerder vertrokken), deelde mede dat de aanwezigen zich hierbij neerlegden, doch dat de Groupe de Travail er behoefte



aan voelde contact op te nemen met de Ministers voordat dezen beslissingen zouden nemen.

N.a.v. een opmerking van de Belgische gedelegeerde dat de beide systemen voor de Chambre Haute niet kunnen worden vergeleken ~~zant~~ zolang zij beide niet volledig zijn uitgewerkt, merkte de Heer Margue tenslotte nog op dat men ook niet te radicaal in zijn afwijzing van een der beide systemen zou moeten zijn en dat sommige Parlementariërs bereid zouden zijn een tussenoplossing te aanvaarden. De vergadering kwam tot de conclusie dat te dien aanzien nog vele mogelijkheden open staan.

## VI

### BESPREKING MET LEDEN RAADGEVENDE VERGADERING.

De Raadgevende Vergadering was vertegenwoordigd door de Heren Bohy, Layton, Mollet en Wistrand. Lord Layton wees er in zijn inleiding op dat hij reeds in Den Haag de gelegenheid had gekregen het standpunt van de Raadgevende Vergadering ten aanzien van de problemen die haar in het bijzonder interesseren, uiteen te zetten en dat het dus niet nodig was deze punten opnieuw te onderstrepen. De Raadgevende Vergadering heeft indertijd haar standpunt bepaald t.a.v. het ontwerp-Statuut van de Assemblée ad hoc en de vraag deed zich thans voor in hoeverre de voorstellen, die door de Commissie worden uitgewerkt, nog met deze conceptie overeenkomen. De vertegenwoordigers van de Raadgevende Vergadering zouden hierover gaarne worden ingelicht.

Ook de Heer Bohy wees er vervolgens op dat het uiterst moeilijk was om de problemen waarbij de Raad van Europa is betrokken, opnieuw uiteen te zetten, zolang de Parlementsleden officieel niets meer weten dan hetgeen Minister van Zeeland hun over de resultaten van de Conferentie te Den Haag heeft medegedeeld. Overgaande tot de te bespreken onderwerpen bracht hij allereerst onder de aandacht van de Commissie dat de Raadgevende vergadering in haar aanbeveling no. 43 d.d. 11 Mei 1953 er bij de zes Ministers van Buitenlandse Zaken op aangedrongen heeft dat, in tegenstelling tot hetgeen is bepaald in het eerste lid van art. 116 van het Statuut van de Assemblée ad hoc, slechts leden van de Raad van Europa zouden kunnen worden toegelaten tot de Politieke Gemeenschap. De Groupe de Travail heeft zich indertijd reeds met dit voorstel accoord verklaard, doch het was haar niet mogelijk hierover een beslissing van de Assemblée ad hoc uit te lokken. In het rapport van Rome hebben de plaatsvervangers van de Ministers zich in principe accoord verklaard met het beginsel van art. 116. De Heer Bohy verzocht hierop alsnog terug te willen komen.

Voorts zeide hij dat de Raadgevende Vergadering zich ongerust heeft gemaakt over de uitlating van Minister van Zeeland dat één Kamer van het Parlement zal bestaan uit een Chambre Haute "ou un organe en tenant lieu". Het ging



de Raadgevende Vergadering niet om een bepaalde formule, doch indien men de idee van een Senaat, bestaande uit leden van de zes nationale parlementen, die tevens lid zouden kunnen zijn van de Raadgevende Vergadering, zou loslaten, diende in ieder geval een andere oplossing gevonden te worden voor het probleem van de liaison met de Raadgevende Vergadering. Zou men dit niet doen, dan zouden de principes van het plan Eén worden losgelaten.

Tenslotte wees de Heer Bohy nog op het belang van een liaison met de Executieve en met de Raad van Ministers, van de keuze van een zetel van de instellingen der Gemeenschap en van de economische bevoegdheden die aan de Gemeenschap zouden moeten worden toegekend. Wat dit laatste betreft, herinnerde hij er aan dat Minister van Zeeland de Raadgevende Vergadering de verzekering heeft gegeven dat met de te dezer zake door haar uitgesproken wensen rekening zal worden gehouden.

- De voorzitter -



De voorzitter zette uiteen dat door alle delegaties de mening van de Raadgevende Vergadering wordt gedeeld, dat het probleem van de liaison met de Raad van Europa op bevredigende wijze dient te worden geregeld. Dit vraagstuk is evenwel nog niet uitputtend door de Commissie bestudeerd. Men kan zich daarover eerst een definitief oordeel vormen, wanneer de gehele institutionele structuur van de Gemeenschap is ontworpen, hetgeen nog geenszins het geval is. Het Statuut van de Assemblée ad hoc vormt nog steeds een van de bases voor de werkzaamheden. Men kan zeker niet zeggen dat de Frans-Duitse conceptie van de Chambre des Etats daarvoor in de plaats is gekomen. In ieder geval kon de voorzitter de verzekering geven dat geen der thans ter tafel liggende ontwerpen zal leiden tot een afsplitsing van de zes landen ten koste van de eenheid welke tussen de vijftien landen van de Raad van Europa is ontstaan.

Voor wat het verdere contact van de Commissie met de Raadgevende Vergadering betreft, zette de voorzitter uiteen dat de Commissie opdracht heeft om vóór 15 Maart rapport uit te brengen aan de zes Ministers. Wat de Ministers met dit rapport zullen doen staat niet ter beslissing aan de Commissie. De voorzitter stelde derhalve voor dat de leden van de Raadgevende Vergadering zich voor deze kwestie rechtstreeks tot de voorzitter van de Ministersconferentie, de Heer Adenauer, zouden wenden.

Vervolgens hebben de overige gedelegeerden uiting gegeven aan hun overtuiging dat de banden tussen de Gemeenschap en de Raad van Europa zo nauw mogelijk dienen te zijn en dat voorkomen moet worden dat de zes landen zich afscheiden van de overige negen leden van de Raad van Europa. De Heer Parodi verklaarde dat de Franse delegatie accoord gaat met het voorstel om de Gemeenschap uitsluitend open te stellen voor leden van de Raad van Europa. Voorts hield hij hetzelfde betoog ter verdediging van de Chambre des Etats, als hij de vorige dag had gehouden voor de leden van de Groupe de Travail. Tenslotte stelde hij voor, zonder dat de Commissie zich daarover eerder had uitgesproken, de leden van de Raadgevende Vergadering in kennis te stellen van de inhoud van de nota die de Franse delegatie heeft ingediend in de Institutionele Commissie en waarin concrete voorstellen zijn gedaan over de liaison met de Raad van Europa. Hij heeft de inhoud hiervan kort weergegeven en aan de Parlementsleden de vraag gesteld of zij zich met het principe daarvan konden verenigen. De Heer Bohy repliceerde hierop met de vraag, hoe de Franse delegatie de samenstelling van de Chambre des Etats ziet, welke vraag door de Heer Parodi werd beantwoord. De Parlementsleden hebben zich ter vergadering niet over de Franse nota uitgelaten.

Prof. Ophüls heeft namens de Duitse delegatie een uitvoerige uiteenzetting gegeven over de vertegenwoordiging van



van de staten en het probleem van de liaison met Straatsburg. Hij meende dat voor dit laatste probleem een oplossing was gevonden in de vorm van de desbetreffende Duitse voorstellen en verzocht deze voorstellen eveneens aan de Parlementsleden te mogen overhandigen.

Vervolgens hebben nog de Heren de Staercke en Benvenuti gewezen op het belang van nauwe banden met de Raad van Europa en op de verschillende problemen die zich hierbij voordoen, terwijl tenslotte de Heer Wistrand aandacht heeft gevraagd voor de bijzondere Zweedse positie t.a.v. de behandeling door de Raad van Europa van militaire vraagstukken.

Bij de gedachtenwisseling over de voortzetting van de besprekingen kwam men tot de conclusie dat de Parlementsleden eerst commentaar op het Franse werkdocument zouden kunnen leveren, wanneer zij daarvan zouden hebben kennis genomen. Dit stuk, waarvan uitdrukkelijk door de Heer Parodi zelf gesteld werd, dat het slechts een voorlopige opvatting weergaf, werd, evenals bovenbedoelde stukken van Duitse oorsprong, informeel overhandigd. De Heer Bohy gaf de verzekering dat slechts enige leden van het Secretariaat-Generaal en de leden van de Commissie voor Algemene Zaken van de Raadgevende Vergadering van de inhoud in kennis zouden worden gesteld. De Parlementsleden zullen schriftelijk commentaar leveren op de Franse nota en zullen er voor zorgen dat dit commentaar de Commissie in ieder geval vóór 8 Maart bereikt. Mochten zich in de tussentijd nog nieuwe problemen voordoen, waarover men het oordeel van de Parlementariërs wenst in te winnen, dan zal contact worden opgenomen met de Secretaris-Generaal van de Raad van Europa. De Heer Bohy verklaarde begrip te hebben voor de positie waarin de Commissie zich ten opzichte van de zes Ministers bevindt, en zowel hij als Lord Layton spraken hun waardering uit voor de wijze waarop het contact deze morgen had plaatsgevonden.

Parijs, 24 Februari 1954.